

نگاه پژوهشی به مرقع شناسی در تاریخ هنر ایران

همایش بین المللی «مرقع شناسی در تاریخ هنر ایران» سال ۱۴۰۲ برگزار می شود. طبق اعلام دبیرخانه علمی این همایش، مهلت ارسال چکیده مقالات که تا روز ۳۰ بهمن ۱۴۰۱ اعلام شده بود، تا پایان فروردین ماه سال ۱۴۰۲ تمدید شد.

همایش بین‌المللی مرقع‌شناسی در تاریخ هنر ایران در محورهای مطالعاتی؛ سیر تحول و تطور در هنر مرقع‌سازی، سنت گلچین نگاری و مولود هنر آن در ایران، مطالعه

سیر تحول تاریخی سنت مرقع‌سازی در ادوار مختلف تاریخی، مطالعه نقاط عطف تاریخی در شکوفایی سنت مرقع‌سازی، نسبت جریان‌ها و تحولات سیاسی و اجتماعی در ادوار مختلف با هنر مرقع‌سازی، نقش عوامل فرهنگی، حامیان هنری و نهادهای رسمی در شکل‌گیری و گسترش هنر مرقع‌سازی، نسبت هنر مرقع و نظام‌های اقتصادی، هنر مرقع و تعاملات سیاسی میان ایران و سرزمین‌های

همجوار، اهداف و سیاست‌های تدوین مرقعات و دیپلماسی فرهنگی و ... برگزار می شود. بر همین اساس مقالات برگزیده همایش بین‌المللی مرقع‌شناسی در تاریخ هنر ایران در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) ثبت و در کتاب مجموعه مقالات این همایش منتشر خواهد شد. علاقه‌مندان می‌توانند چکیده مقالات خود را تا تاریخ یادشده به نشانی وبگاه همایش moraqqa.honar.ac.ir ارسال کنند.

با وجود ۱۶ رشته هنری در جشنواره، یک جای خالی به شدت دیده می شود

نگارگری؛ مسافر جامانده قطار جشنواره رضوی

عبدالممد حسینی خبرنگار

هرساله صدای سوت حرکت قطار جشنواره رضوی به‌عنوان یک جشنواره ملی با محوریت امام مهربانی‌ها در سراسر ایران طنین‌انداز می‌شود و امسال به مدد رسانه ملی و برنامه ویژه افتتاحیه، برترین‌تر از همیشه بود. مسافران این قطار عشق و ارادت، هنرمندانی هستند که به لطافت طبع و نازکی خیال مشهور هستند. آنها همچون زائرانی عارف‌پیشه هستند که از دور و با ارادت قلبی در ساحت‌های مختلف هنری به علی‌بن‌موسی‌الرضاع) عرض ادب و اشتیاق می‌کنند؛ لیکن امسال نیز چون برخی سنوات گذشته عده‌ای از هنرمندان از سوار شدن به این قطار ناامید شده‌اند و از میان همه آنها جای خالی نگارگران بیش از پیش احساس می‌شود. نگارگری یا نقاشی ایرانی که به‌عنوان میراث ناملموس جهانی از سرزمین کهن ایرانیان به ثبت رسیده، چند سالی است که افتان و خیزان

علی‌ثابت‌نیا که دبیر دوسالانه تذهیب‌های قرآنی و البته نگارگری آستان قدس در سال‌های گذشته بوده و هم‌اکنون نیز در بنیاد رضوی مشغول به فعالیت است در پاسخ به این‌که چرا نگارگری نمی‌تواند جایگاه خود را در جشنواره رضوی تثبیت کند، گفت: «بنیاد واقعا قصد دارد فضای امام رضایی را در تمام رشته‌ها احصا کند و پتانسیل‌های هنری را تبدیل به اثر فاخر کند.

منتهی این دوره با توجه به این‌که تیم جدیدی در مجموعه مستقر شده و برنامه‌ریزی وسیعی برای تحول جشنواره‌ها داشتند؛ تنها ۱۶ جشنواره در ۱۵ استان برای اجرا برنامه‌ریزی شد. حتما برنامه‌هایی برای برخی رشته‌ها که امسال برگزار نمی‌شود در قالب‌های دیگری مثلا مسابقات منطقه‌ای و برگزاری کارگاه‌ها در سال‌های آینده برگزار خواهد شد. «ثابت‌نیا ادامه داد: «اصلا نگارگری را که نمی‌شود حذف کرد. نکته اینجا است که نگارگری در دوره قبل در قشم برگزار شد. قشم نیز نتوانست آن‌طور که باید آثار را جمع‌آوری کند. البته آثار نقاشی ایرانی خوبی هم بود که ما آن را خریداری کردیم. جایزه جشنواره خرید اثر بود و تعداد پنج اثر نیز خریداری شد.» وی افزود: «نکته این است که با آقای آقامیری و دوستانی که اداره کل ارشاد البرز هم که صحبت کردیم، اظهار کرده بودند در این زمان کوتاه، چون ما باید در اردیبهشت جشنواره را به اتمام برسانیم، زمان کمی برای خلق اثر فاخر است.» البته چهار ماه زمان چندان کمی هم نیست. با توجه به این‌که جشنواره رضوی سالانه برگزار می‌شود و نگارگران می‌توانند برنامه‌ریزی قبلی هم داشته باشند. با این حال ثابت‌نیا تاکید کرد: «ما حتما سراغ یک پوشش برای خرید اثر فاخر خواهیم رفت ولی برگزاری جشنواره مختصات خودش را دارد. باید اطلاع‌رسانی شود و فرصتی برای خلق اثر و تعدد آثار با کیفیت باشد.»

کم توجهی به هنرهای ملی

نکته عجیب این است که ماجرای لغوشدن جشنواره برای رشته‌هایی همچون تذهیب و مخصوصا برای دیگر رشته‌های هنر تجسمی همچون گرافیک رخ نمی‌دهد. ثابت‌نیا در این باره گفت: «در اینجا دو نظریه مطرح است؛ یکی بحث این که جشنواره‌ها اصولا نباید دوسالانه باشد. خیلی از افراد معتقدند وقتی یک جشنواره دوسالانه شود، کیفیت آثار افت پیدا می‌کند. دیدگاه برخی متخصصان دیگر این است که پتانسیل نگارگری کشوری با موضوع امام رضا(ع) آن قدر نیست که ما هر سال جشنواره برگزار کنیم، مثلا در قشم یا قبل از آن در استان البرز که جشنواره نگارگری برگزار شد تعداد آثار زیادی به دبیرخانه نرسید. در جشنواره نگارگری البرز حدود ۶۰ اثر بود و در قشم نیز ۱۰ تا ۱۲ اثر رسید. به نظر شما آیا یک جشنواره در سطح ملی با این تعداد برگزار می‌شود.»

ثابت‌نیا تصریح کرد: «البته امکان دارد پشتیبانی یا لجستیک جشنواره آن قدر نبوده که اطلاع‌رسانی قوی باشد. به هر حال ما احساس کردیم قرار است جشنواره‌ای برگزار شود تا شاخص‌های

تابلوی «شامن آهو» اثر محمود فرشچیان

نگارخانه

«مشق تولی» در موزه هنرهای دینی امام علی(ع)

موزه هنرهای دینی امام علی(ع) این روزها میزبان گنجینه‌ای از آثار خوشنویسی ایران با موضوع اهل بیت(ع) است.

نمایشگاه «مشق تولی» که به مناسبت سالروز ولادت حضرت علی(ع) برپا شده، دربرگیرنده آثار اساتید صاحب‌نام خوشنویسی در وصف و مدح مولای متقیان است. این آثار مجموعه‌ای از خوشنویسی منتخب گنجینه موزه با موضوع حضرت علی(ع) (القباب، صفات، احادیث و ...) است. در این نمایشگاه ۶۰ اثر از استادانی همچون غلامحسین امیرخانی، امیراحمد فلسفی، آیت‌ا...، سیدمرتضی نجومی، جهانگیر نظام‌العلماء، ابوالحسن محمص مستشاری، علی شیرازی، اباصلت صادقی، علی مقارن عسگری، احمد عبدالرضایی، حمید ساسانی، مهدی قلاح و جواد بختیاری به نمایش درآمده است که گویای ویژه هنرمندان ایرانی به کرامت امام اول شیعیان است.

نمایشگاه مشق تولی تا ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ همه‌روزه از ساعت ۹ تا ۱۸ غیر از روزهای تعطیل در موزه هنرهای دینی امام علی(ع) واقع در خیابان حضرت ولی عصر(عج)، بلوار اسفندیار، پلاک ۳۵ دایر است.

نشستی با موضوع مجسمه سازی هایپرئال

این روزها یکی از موضوعاتی که در هنر شهری مورد مناقشه است، ساخت مجسمه‌های هایپررئالیستی است. مجسمه‌های شهری که از بزرگان کشور ساخته می‌شود، کمترین تشابه را با این سوز‌ها دارد که موجب شده مردم با این آثار ارتباط نگرفته و بعضا به برخی از آنها در فضای مجازی واکنش نشان دهند. در همین راستا نشست یک‌روزه «مجسمه سازی هایپررئال» با حضور نگار نادرپور، یکی از مجسمه‌سازان با سابقه که آثار متعددی در محیط شهری دارد برگزار می‌شود. این نشست پنجشنبه ۱۱ اسفندماه، ساعت ۱۶ تا ۱۸ در موسسه هنر فردا برگزار خواهد شد و شرکت برای عموم آزاد و رایگان است.

برش

توجه به نگارگری

تأرسیدن به انیمیشن ملی

دستیار مدیرعامل بنیاد بین‌المللی امام رضا(ع) در این باره گفت: «من ۱۰ سال کار انیمیشن کردم و در این حوزه یک مقدار تجربه دارم. ما قطعا در انیمیشن دوبعدی اگر از فونداسیون صحیح کار استفاده کنیم، می‌شود. چه در حوزه تصویرسازی و هنرهای دیجیتال یا هر تکنیک اجرایی و چه در حوزه نقاشی ایرانی، اگر ما این توالی تولید را رعایت کردیم می‌توانیم به این اهدافی که مطرح کردید برسیم. ما یک جلسه‌ای با برخی هنرمندان از فرم‌های مختلف تصویرسازی و تصویرگری داشتم و اجمالا همه اساتید به این نتیجه رسیدند که ما نیاز به سفارش و تولید برای حجم پائین‌تر بالا داریم تا بتوانیم بر آن داستانی را استوار و آن را به تصویر متحرک تبدیل کنیم. این پلکان اگر درست تعریف شود ما می‌توانیم در سال‌های آینده به یک تجربه موفق در این زمینه برسیم.» قاسم‌پور تصریح کرد: «من خودم نیز دوست دارم از مخاطب کمیک داستان ایرانی ببرسم چه ارتباطی با آن برقرار کرده؟ در دهه گذشته نشریه کمیک استریپ بود که متوقف شد. سال‌های کمی در حوزه کمیک استریپ در ایران کار کردند، ولی جواب نگرفتند اما نسبت به کلیت مسأله ما برای این‌که برسیم به آن ایده‌آلی که شما مطرح می‌کنید نیاز به حفظ این توالی داریم.» قاسم‌پور با اشاره به اهمیت شناخت ویژگی‌های کاراکتر در شکل‌گیری ارتباط سبک تصویرگری با مخاطب گفت: «چه در حوزه نقاشی ایرانی و چه در حوزه امثال کمیک یک مورد دیگر نیز وجود دارد که باید مد نظر قرار گیرد. دیگران در این زمینه کاراکتر یا شخصیت مناسب خود را پیدا کردند. ما خیلی شخصیت‌ها یا کاراکترهای بومی و مذهبی خوب داریم، ولی نمی‌توانیم روی هر شخصیت‌پردازی انیمیشنی سرمایه‌گذاری کنیم. ابتدا باید به شخصیتی که مثلا در سیر داستانی امام رضا(ع) می‌تواند نقش آفرینی کند یا حداقل حول محور شخصیت امام رضا(ع) شکل بگیرد، جان بدهیم تا بشود کار جدیدی روی آن انجام داد و این نیز واقعا کار سختی است.» البته ما می‌توانیم از تجربه بومی قدما در زمینه شخصیت‌سازی استفاده کنیم. به‌عنوان مثال خالقان شاهنامه با استفاده از زیستر شاهنامه و قدرت روایت نگارگری به ترویج مفاهیم دلخواه خود پرداختند. اگر تحمل تماشای پرداخت تصویری و نمایش برداشت نگارگری و مستقیم از زندگی امام رضا(ع) هنوز برای برخی سخت است، بازهم می‌توانیم از یک درخت‌واره شخصیتی با محوریت امام رضا(ع) استفاده کنیم. قاسم‌پور در این باره بیان کرد: «من نیز یک مقداری در این حوزه به قول مشهدی‌ها پال پال (کندوکاو) کردم. من قائل به این هستم که هویت یک انسان در صورت اوست. ما آمدم در تصویرسازی‌ها، نقاشی‌ها و تمثال‌هایی که از اهل بیت(ع) کشیدیم، هاله نور گذاشتیم. اصلا کودک و نوجوان ما نمی‌تواند ارتباطی با این تصویر برقرار کند؟» قاسم‌پور ادامه داد: «یعنی تصور ذهنی‌ای که دارند این است که امام رضا(ع) همان گنبد طلایی است. باورشان می‌شود، تصور کنند امام حسین(ع) همان گنبد در حرم است. این به‌دلایل اختلال فرهنگی است که ما در این مسیر ایجاد کردیم. چه اشکال دارد ما ۲۰ نقاشی از امام رضا(ع) با صورت بکشیم و به دختر و پسرمان بگوییم این نقاشی از امام رضا(ع) است. این همان چهره حقیقی امام مهربانی نیست؛ کم‌این‌که نقاشی از تو نیز همان خود واقعی تو نیست.» در نهایت به نظر می‌رسد خصوصیات ذاتی نگارگری اگرچه می‌تواند بایلی باشکوه برای پرواز دل‌پراد در دنیای هنرهای تجسمی جهان باشد، ولی همین زیبایی پال‌ها باعث شده که نقاشی ایرانی زمینگیر شود و تنها فرزندان او همچون تذهیب، گل و مرغ و تشعیر فرصتی برای نقش آفرینی پیدا کنند.

برای خواندن متن کامل گزارش کیوتازک را اسکن کنید

رویداد

مجسمه ابن هبیم اثری از نگار نادر پور در موزه سینما